

Щедрий вечір

13 – 14 січня

13 січня ми святкуємо свято Маланки, а 14 січня — свято Василя. У народі ці свята об'єдналися, і тепер ми маємо Щедрий вечір або свято Маланки, або старий Новий рік.

Цього вечора готували кутю й різноманітні страви. Тут були і ковбаси, і холодець, і шинка. Саме того цей обряд називали Щедрою вечерею.

«Щедрий вечір, Добрий вечір, Людям на здоров'я!» — так починалися щедрівки.

Щедрівки — твори світського призначення. Вони відбивали настрої та бажання простого народу, будили його уяву про краще життя, зачаровували слухачів щедрістю та поезією слова. Саме щедрівки у передноворічну ніч співали діти під вікнами сусідів, коли йшли щедрувати або маланкувати.

Дійовими особами Маланки виступали тварини — «коза», «журавель», «бик»; демонологічні персонажі — «смерть» і «чорт»; побутові — «піп», «пан», «жандарм»; етнічні — «гуцул», «циган» та інші. Маланка була парубоча та дівоча. Центральну роль парубочої Маланки виконував парубок, перевдягнений у народне вбрання дівчини або молодиці. Під хатою або зайшовши до неї, учасники дійства розігрували кумедні сценки — інтермедії.

Дівоча Маланка мала більш поважний характер. Обиралася найкраща з дівчат, яку вдягали «молодою». Серед її прикрас були вінок, стрічки, багато намиста. Інша дівчина виконувала роль «молодого» на ім'я Василь і вдягала жупан, шаровари, шапку, взувала чоботи. Дівоча ватага іменувалася дружками. Дівчата з «Василем» і «Маланкою» до хати не заходили, а щедрували під вікнами.

А ось зранку 14 січня хлопчики (бо тільки вони мали на це право) ходили по хатах і «посівали». Зайшовши до хати, привітавшись і отримавши дозвіл на посівання, вони набирали в рукавичку, прив'язану до пояса, зерно різних злаків (окрім пшона, маку, рису та гречки). «На щастя, на здоров'я, на Новий рік» — саме так поздоровляли хазяїв з Новим роком і, розкидаючи зерно, бажали доброго врожаю, здоров'я та удачі.

